

JOSEP ANSELM CLAVÉ. REPUBLICANISME, CULTURA I TRANSFORMACIÓ SOCIAL

Roger Canadell i Rusiñol

Josep Fatjó

En el bicentenari del naixement de Josep Anselm Clavé, és oportú recordar, llegir i escoltar la seva obra per tal de comprendre-la en la seva magnitud i també per extreure'n aquells aprenentatges que encara poden resultar útils per a la societat del segle XXI.

Josep Anselm Clavé (1824-1874) era un barceloní nascut al barri de la Ribera en el sí d'una família modesta. Influenciat per la sensibilitat i el gust per les arts de la seva mare, es dedicà, de forma autodidacta, a estudiar música i poesia. Ben aviat va transformar la seva afició de tocar la guitarra en una alternativa professional i es va llogar a diferents cafès de Barcelona com a guitarrista.

De ben jove va mostrar una filiació política d'esquerres i republicana i va relacionar-se amb Narcís Monturiol i Abdó Terrades i tots tres van col·laborar en la creació del primer diari comunista a Catalunya. Va participar en revoltes urbanes a la capital catalana per la qual cosa va ser arrestat i empresonat a la Ciutadella.

Amb *La Fraternitat*, la primera societat coral que va crear, va aconseguir apropar la música i la cultura a una classe treballadora a la qual, en aquella època, se li negava l'accés. Per tant, allò que Clavé estava introduint, suposava tota una revolució social.

Més enllà de les mitificacions que s'han fet de l'obra del músic, poeta, polític i activista barceloní, el seu llegat cultural no es pot entendre sense el coneixement de la societat catalana del segle XIX, convulsa, inestable i abocada als processos de transformació liberal que van viure totes les societats europees del moment.

El projecte associatiu i cultural de Josep Anselm Clavé, les seves societats corals i els múltiples projectes que va emprendre s'han d'entendre com el resultat i com la posada en pràctica de les seves fermes conviccions ideològiques i polítiques d'origen republicà.

El poder de l'associació, la importància de la instrucció i la necessitat de construir una cultura moderna des de la pau i la llibertat, van penetrar tots i cada un dels projectes que va emprendre i per això, la seva música, la seva poesia i els seus textos periodístics són, encara avui, una font que ens ajuda a comprendre la nostra història cultural i a orientar els nostres compromisos de transformació social.

